

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Beslut

1 (9)

Datum
2022-12-07

Ärendebeteckning
500-38735-2022

Regeringen
m.remissvar@regeringskansliet.se

Näringslivets klimatomställning

Er beteckning: M2022/01839

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över promemorian Näringslivets klimatomställning PM 2022:10.

Sammanfattning

Länsstyrelsen välkomnar flertalet av förslagen i rapporten. Den utgör ett viktigt bidrag till den kommande klimatpolitiska handlingsplanen.

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget om att ge Miljömålsberedningen i uppdrag att se över de svenska klimatmålen. En harmonisering till EU:s Fit for 55 skulle innebära en lägre ambitionsnivå för Sverige, vilket inte är förenligt med Parisavtalet. I avtalets tredje och fjärde artikel framgår det att en part enbart får höja sina ambitioner och inte sänka dem.

Länsstyrelsen delar bilden av att elektrifieringen är central för näringslivets omställning. Länsstyrelsen är positiv till förslagen i rapporten, men bedömer att de inte är tillräckliga.

Länsstyrelsen anser att det behövs ett gemensamt synsätt på CCS- och CCU-teknikernas klimatnytta. Det är i sammanhanget viktigt att skilja på att permanent förhindra att koldioxiden hamnar i atmosfären (CCS) och att återanvända kolatomerna innan de släpps ut (CCU).

Förslag nr 11. *Utred styrmedelspaket för långsiktigt hållbart jordbruk* borde vara utgångspunkten för övriga förslag kopplade till jordbruket.

Länsstyrelsen ser finansiering och minimering av risker för företagens klimatinvesteringar som central för att underlätta klimatomställningen.

Länsstyrelsen delar bilden att både nationella stöd och EU-stöd behöver förstärkas samt göras mer överblickbara och långsiktiga.

3. Sektorsspecifika förslag och rekommendationer

3.1 Elektrifiering

Länsstyrelsen delar bilden av att elektrifieringen är central för näringslivets omställning. I Västra Götaland är elektrifieringen en förutsättning för klimatomställningen inom flera tunga industrisektorer (till exempel fordonsindustrin, petrokemi- och kemiindustrin), men också för etableringen av nya verksamheter som till exempel batterifabriker.

Länsstyrelsen anser dock att förslagen som presenteras i rapporten inte är tillräckliga med tanke på den betydelse som elektrifieringen har för klimatomställningen. Länsstyrelsen saknar förslag om att se över hinder för flexibilitetstjänster och reglertekniker, i syfte att jämna ut effekttoppar samt förslag på hur näringslivet kan bidra till ökad produktion av förnybar el.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslagen för att underlätta elektrifiering. Även om de i sig är långt ifrån tillräckliga för att förverkliga näringslivets elektrifiering, så skulle de ge viktiga bidrag.

Den stora frågan är att matcha industrins framtida behov med en ökad fossilfri elproduktion och utbyggnad av elnäten.

Nr 1. Utred ett tvådelat ersättningsystem vid etablering av ny kraft

Länsstyrelsen är positiv till förslaget, då det skulle bidra till att öka acceptansen både för etablering av ny kraftproduktion och samtidigt gynna det lokala och regionala näringslivet.

Länsstyrelsen stödjer också idén om ett ersättningsystem då det skapar mervärden till lokalsamhället.

Nr 2. Utred styrmedel som underlättar användning av spillvärme

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Ett effektivt utnyttjande av spillvärme för uppvärmning kan avlasta det lokala och regionala elsystemet. Ett viktigt tillfälle att ta vara på spillvärme är när nya verksamheter som till exempel elektrolysörer etableras.

Länsstyrelsen anser att det även bör utredas vem som ska stå för kostnaderna av påkopplingen mellan verksamheter och kommunens fjärrvärmenät.

Nr 3. Utöka nätverken för energileverantörer

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Det saknas idag samverkansplattformar mellan näringsliv, energibolag, kommuner och regionala aktörer, inte minst för framtagande av nätutvecklingsplaner och kommunala energiplaner.

För att stimulera till exempel flexibilitetstjänster och nya affärsmodeller är dock inte ett nätverk tillräckligt. Styrning och incitament krävs, i form av lagstiftning och/eller ekonomiska styrmedel.

Nr 4. Utred villkoren och möjligheterna för kraftvärmeanläggningar att utnyttja full kapacitet året om

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och anser att kraftvärmeverk är ett viktigt komplement till den förnybara elproduktionen, för att undvika effektbrist under årets kalla månader.

De lokala fjärrvärmenäten kan dock se mycket olika ut. För att kunna maximera elproduktionen kommer platsspecifika lösningar att krävas. Exempelvis kanske inte annan spillvärme redan finns tillgänglig för säsongslagring. Dessutom är det avgörande att kraftvärmen inte produceras med fossila bränslen.

3.2 Markanvändning

Länsstyrelsen anser att förslagen som presenteras är bra, men hur de hänger ihop behöver tydliggöras.

Länsstyrelsen anser att förslag nr 11. *Utred styrmedelspaket för långsiktigt hållbart jordbruk* borde vara utgångspunkten för övriga förslag kopplade till jordbruket.

Nr 5. Utredda omvända auktioner för ökad kolsänka

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Jord- och skogsbrukets faktiska förmåga att öka kolinlagring är en viktig del i klimatarbetet och det saknas i dag tillräckliga styrmedel som bidrar till detta. Omvänd auktion skulle kunna vara en väg framåt i detta avseende.

Förslaget knyter an till förslagen nr 11, 39 och 45.

Nr 6. Förläng stödet till Skogsstyrelsens återvätningsavtal

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och ser återvätning som ett viktigt verktyg till snabb klimatnytta, varför en förlängning är påkallad.

Utöver förlängning behövs också förändringar som kan öka intresse och acceptans bland markägare.

Nr 8. Fasa ut nedsättning av dieselskatt och utred ett jordbruksavdrag.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och anser att det är rimligt att fasa ut denna nedsättning och ersätta den med ett mer modernt och framtidsinriktat system.

Nr 9. Utredda investeringsstöd kvävekliv

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. En ökad kväveeffektivitet i jordbruket är av många skäl viktigt. Det finns redan i dag möjligheter att inom Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 ge investeringsstöd som också ger ökad kväveeffektivitet. Att peka på möjligheterna där är ett viktigt och snabbare första steg att ta. Om det inte skulle vara tillräckligt, kan det vara rimligt att se över möjligheterna med ett riktat investeringsstöd. Till stor del är kväveutmaningen en systemfråga där våra matval spelar en viktig roll.

Förslaget knyter an till nr 11 och 45.

Nr 10. Förstärk och fortsätt arbetet för minskat matsvinn

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och anser att ett fortsatt arbete med fokus på kunskap, uppföljning och kategorisering från fält till fält vore bra.

Det saknas dock en tydlig riktning och på sikt borde marknaden ta över frågan snarare än att den som nu ägs av nationella myndigheter.

Nr 11. Utred styrmedelspaket för långsiktigt hållbart jordbruk

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och anser att detta borde vara utgångspunkten för övriga insatser kopplade till jordbruket. Det är viktigt att detta arbete fokuserar på principer för ett långsiktigt hållbart jordbruk och att det offentliga kan bidra till strukturer och kapacitet. Marknadsaktörernas ansvar och rådighet behöver beaktas.

Samtidigt som styrmedelspaket diskuteras, behöver också effektiva och utvecklingsdrivna uppföljningssystem tas fram som beaktar helheten på ett bättre sätt än dagens fragmenterade uppföljning av olika delmål.

Nr 12. Utred målsättningarna om cirkulär ekonomi

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. De delar som kopplar till långsiktigt hållbara växtnäringssystem är viktiga utifrån livsmedelsproduktionsperspektiv.

3.4 Industri

Länsstyrelsen delar promemorians syn att EU:s planerade regelverk inom klimatområdet ser ut att bli centrala för industrins klimatomställning och att det i väntan på beslut råder osäkerhet. Svenska företags växthusgasutsläpp ser ut att i hög utsträckning bli reglerade genom EU, förutsatt att förslag i linje med Fit for 55 beslutas. Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig positivt över förslagen inom ramen för Fit for 55. Med en reglering av EU, kommer företagen genomföra klimatomställningen på mer lika villkor än genom nationella klimatregleringar. Detta gäller framför allt de skärpningar och utvidgningar av EU:s system för utsläppshandel (EU ETS) som förslås i kombination med en gränsjusteringsmekanism för koldioxid (CBAM), även kallat ”klimattullar”.

Sverige har en stabil grund att stå på genom det klimatpolitiska ramverket. På nationell nivå kan också viktiga insatser göras som stöd för innovation, investeringsstöd, energieffektivisering, snabbare tillståndprocesser, långsiktiga regelverk med mera.

Fokusområdena elektrifiering och cirkulära affärsmodeller är prioriterade i Västra Götalands regionala utvecklingsstrategi för att bland annat stödja klimatomställningen av industrin. Industrin i Västsverige står inför stora investeringar som riskerar att hämmas av osäkerheter. Prognosen för Västsverige pekar på att elbehovet för industrin ökar med 180 procent från dagens behov till år 2030. Ökad produktion och distribution av el kommer att bli avgörande.

Nr 16. Utred CCU-teknikens roll i energisystemets omställning med avseende på klimatnytta, försörjningstrygghet och konkurrenskraft

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och anser att det är viktigt att skapa ett gemensamt synsätt på CCS- och CCU-teknikernas klimatnytta. I sammanhanget behöver man skilja på att permanent förhindra att koldioxiden hamnar i atmosfären (CCS) och att återanvända kolatomerna innan de släpps ut (CCU).

I Västsverige är förutsättningarna för CCS goda, med en rad fossiltunga industrier utmed kusten som har förutsättningar för och närhet till slutlagring till exempel under Nordsjön. Göteborgs hamn samverkar redan med industriaktörer för att kunna mellanlagra infångad koldioxid för vidare transport för slutlagring (CinfraCap) och storskaliga tester inom raffinaderiindustrin visar att CCS-tekniken fungerar väl. Denna typ av initiativ behöver fortsatt stöd och möjligheter att skalas upp.

CCU-tekniken är också aktuell i länet. Den ingår som en del i en större investering i närtid för produktion av hållbar metanol inom kemiindustrin i kombination med bland annat elektrolys och biogas (Project Air). För att nå Sveriges nettonollmål till 2045 blir det dock nödvändigt att på sikt främst använda tekniken för bio-CCS och bio-CCU. Inom processindustrin i Västsverige är det mycket som talar för en successiv ökning av andelen biogen råvara. Med en ökad inblandning av bioråvara i raffinaderiernas processer eller ökad andel cirkulerad och biogen plast i kemiindustrin, kommer ett system behövas som kan bokföra andelen biogen koldioxid vid användning av CCU och CCS. Bio-CCS bör på sikt räknas som negativa utsläpp inom EU ETS och bio-CCU bör ges ett värde genom till exempel märkning av produkter med biogent cirkulerat kol som råvara.

3.5 Förbränning av plast

Länsstyrelsen är positiv till de båda förslag som presenteras i rapporten.

3.6 Arbetsmaskiner

Länsstyrelsen är positiv till att arbetsmaskiner lyfts fram i rapporten, då de används brett inom en rad olika områden som till exempel anläggningsarbeten, täkter, deponier och sågverk. Mer klimat- och miljövänliga fordon kan dessutom leda till bättre arbetsmiljö och mindre omgivningsstörningar.

Nr 20: Fortsätt stödja fordonsstrategisk forskning och innovation (FFI)

Länsstyrelsen är positiv till förslaget.

Nr 24: Utred grön skatteväxling inom fisket

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Västra Götaland är ett stort fiskelän, varför frågan är regionalt viktig.

4. Sektorsövergripande förslag och rekommendationer

4.1 EU-politiken som grundförutsättning

Länsstyrelsen delar bilden att EU:s klimatpolitik kommer få avgörande betydelse för omställningen i svenskt näringsliv och då särskilt reformeringen av EU ETS. Vi välkomnar att flera av förslagen fokuserar på en ambitiös och förutsägbar förändring av EU ETS

Nr 26. Säkerställ långsiktiga mål för EU ETS efter 2030

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Arbetet behöver påbörjas snarast för att spelreglerna ska ge god framförhållning.

Nr 28. Säkerställ inkludering av slopad fri tilldelning av utsläppsrätter i CBAM och fasa ut fri tilldelning senast 2035

Länsstyrelsen stödjer förslaget att inkludering av slopad fri tilldelning av utsläppsrätter säkerställs i CBAM. Tidsperspektivet att det ska genomföras senast 2035 är dock otillräckligt för att i tid driva på näringslivets klimatomställning inom EU och indirekt på global nivå. I förslaget Fit for 55 nämndes att systemet CBAM skulle vara tekniskt på plats redan 2023 för att träda i kraft fullt ut 2026.

CBAM i kombination med borttagandet av fri tilldelning av utsläppsrätter bör införas senast 2030. I förslaget Fit for 55 prioriteras vissa globalt utsatta industrigrenar initialt (järn, stål, aluminium, betong, gödningsmedel och el). Länsstyrelsen ser behov av att titta närmare på om ytterligare industrigrenar bör ingå i det första steget för CBAM, bland annat för att möjliggöra att den fria tilldelningen av utsläppsrätter snabbt kan kunna fasa ut.

Nr 31. Se över och justera de nationella klimatmålen så att de tydligare anknyter till och bidrar till EU:s klimatpolitik

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget om att ge Miljömålsberedningen i uppdrag att se över de svenska klimatmålen. En harmonisering till EU:s Fit for 55 skulle innebära en lägre ambitionsnivå för Sverige vilket inte är förenligt med Parisavtalet. I avtalets tredje och fjärde artikel framgår det att en part enbart får höja sina ambitioner och inte sänka dem.

Vidare riskerar det att skapa osäkerhet kring klimatpolitikens ambitioner. Näringslivets vilja att investera i åtgärder för omställning kan påverkas och på så sätt motverkas själva syftet med klimatlagen.

Nr 34. Verka för ambitiös EU-lagstiftning om kvotplikt för återvunnet material

Länsstyrelsen stödjer förslaget att Sverige ska verka för en ambitiös EU-lagstiftning om kvotplikt för återvunnet material för olika plastproduktgrupper. Redan i dag finns långt framskridna planer i Västsverige på ett returplastraffinaderi, där stor andel av platsproduktgrupperna kan återvinnas. En satsning på alltmer cirkulära och biobaserade plastråvaror gör att kemiindustrins klimatomställning påskyndas i ett livscykelperspektiv.

4.2 Finansiering

Länsstyrelsen ser finansiering och minimering av risker för företagens klimatinvesteringar som central för att underlätta klimatomställningen. Länsstyrelsen delar bilden att både nationella stöd och EU-stöd behöver förstärkas samt göras mer överblickbara och långsiktiga. I Västra Götaland är det tydligt att olika typer av stöd och finansieringsformer bidrar till att företag tar viktiga steg i allt från mindre pilotprojekt till val av etablerade fossilfria lösningar och miljardinvesteringar i fullskaliga industriprojekt med ny klimatsmart teknik.

Nr 35. Samordning inom Regeringskansliet för bättre effekt av olika initiativ

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Med ett mer homogent och robust utformat utbud av stödsystem förenklas omställningen och sannolikheten att systemen består över tid.

Nr 36. Utarbeta en nationell plattform för hållbar finansiering – en väg in

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Med *en väg in* sänks inte minst tröskeln för företag när de initialt söker finansieringsformer.

Nr 39. Gör statliga åtaganden långsiktigt bindande

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. För att undanröja risker som får företag att inte vilja investera i fossilfria lösningar är det viktigt med både långsiktiga finansieringsformer och regelverk. Långsiktigheten ska vägas mot den politiska nivåns möjlighet att styra om inriktningen i önskvärd riktning, men i de fall beslut har tagits om offentliga stöd bör dessa även kunna kopplas till mer långsiktiga garantier vid behov.

4.5 Utvidgade processer för lärande

Nr 44. Utveckla en stödjande infrastruktur för klimatåtgärder i skogen

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och anser att bättre verktyg för att fatta klokare beslut lokalt är viktigt. Det är avgörande att den lokala nivån på riktigt samspelar med regionalt och nationellt aggregerade schabloner med syftet att den regionala och nationella (och EU) kunskapsnivån höjs med hjälp av bättre underlag som den lokala nivån kan bistå med.

Nr 45. Satsa på metodutveckling för åtgärders climateffekter

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Utöver att utsläppen från jordbruket till stor del rör biologiska, dynamiska och komplexa system

skiljer sig olika platser åt. Metodutvecklingen behöver ta in den lokala skalan och göra insatserna lantbrukarkompatibla. En metodutveckling behöver också beakta olika åtgärders karaktär. Här kan det vara bra att kolla närmare på hur *Greppa näringen* har arbetat med detta.

Nr 46. Tillämpa verktyg för att uppskatta utsläpp från markexploatering i tillståndprocesser

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och anser att det på en generell nivå är relevant att bedöma olika konsekvenser av förändrad markanvändning och inte minst när det gäller faktisk exploatering. Dessa resonemang bör dock föras in tidigt i olika planprocesser och inte endast tas om hand om i tillståndprocessen,

För att det ska vara relevant att beakta förluster av kollager vid exploatering bör det rimligtvis ställas i relation till andra belastningar och förluster vid en exploatering, som exempelvis de utsläpp som exploateringen i sig innebär.

Att beskriva konsekvenser för livsmedelsproduktionen vid en exploatering är relevant i sig, men inte under denna punkt som rör klimatpåverkande utsläpp. Det hör hemma i tidiga processer i ett planperspektiv där helhetsperspektivet ska omhändertas.

Nr 47. Utred möjligheten att justera tidsperioden för statistiksekretessen för miljö-, klimat-, och energirelaterad statistik

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. En bättre tillgänglighet till uppdaterad och mer detaljerad statistik skapar möjligheter till en mer momentan uppföljning och olika typer av innovationer kopplat till detta.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen är medveten om att förslagen i rapporten har rangordnats efter hur väl utredda de är och vilka möjligheter de har till att genomföras. Länsstyrelsen hade dock även önskat en rangordning över vilka områden och förslag som är viktigast att prioritera i den kommande klimatpolitiska handlingsplanen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze med handläggaren Jesper Andersson, klimat- och miljömålsenheten, som föredragande. I den slutliga handläggningen medverkade även avdelningschefen Monique Wannding. I handläggningen i övrigt har miljöskyddsavdelningen och landsbygdsavdelningen deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.